

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล เอกชน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย เป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้โดยตรง รวมทั้งให้การคุ้มครองส่งเสริมสนับสนุนเอกชนให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา ถือว่า ดำเนินการสอดคล้องกับปรัชญาในการจัดการศึกษาและการจัดการศึกษาโดยเสรี ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ระบุว่าการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ จึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550 : 23-24)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) จัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและให้หน่วยงานทางการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์กร กลุ่มบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่องผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

รวมทั้งให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ สถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยให้รู้จัก การมีส่วนร่วม จัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน ทรัพยากรอื่นให้แก่ สถานศึกษา มีส่วนร่วมกับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น นอกจากนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 ได้ระบุในมาตรา 39 ว่าให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และในมาตรา 40 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา (พจนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 : 118) ดังนั้นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยกำหนดให้ สถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน มีคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งหมายถึง สถานศึกษาที่มี นักเรียนเกิน 300 คน ขึ้นไป มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งหวังให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อ ให้เกิดประ โยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ขณะเดียวกันก็จะต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครู โดยตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน. 2547 ก : คำนำ-11) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ (ชัชวาล ศิริกุล. 2551 : 2-3) พอสรุปได้ดังนี้ 1) กำกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ในขณะเดียวกันต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารและคณะครู โดยตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษาแต่สภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่วนมากได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่วนมากยังคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษาและมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาร่วมประชุม ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงและมีปัญหาอีกมาก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 21-22)

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือที่ปัจจุบันสถานศึกษามีความพยายามในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีสมรรถนะสูง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ เนื่องจากกระบวนการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษามีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องสร้างระบบการดำเนินงานทางการศึกษาร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 10)

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป โดยมีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนข้อสันนิษฐานนี้ วันชัย อารีราษฎร์ (2550 : 105-122) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานมีระดับการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกัน ในส่วนข้อเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนวางแผนและเสนอขอเพิ่มอัตรากำลังครูและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา เสนอแนะและตรวจสอบผลการจ่ายงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ศิริกุล (2551 : 117-121) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและขนาดของสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่มีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมแผนงาน/โครงการไม่ชัดเจน ขาดแนวทางการปฏิบัติ ขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการไม่ทราบปัญหาแท้จริง สถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการทราบ ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย สถานศึกษา还不知道หน้าที่ดีพอ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา รองลงมาเกิดจากผู้บริหาร โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญแก่กรรมการสถานศึกษา และการคัดเลือกคนเป็นกรรมการสถานศึกษา ยังไม่ได้คนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา มีการประชุมกรรมการเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยครั้งมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. 2556 : 8)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อที่จะได้ใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

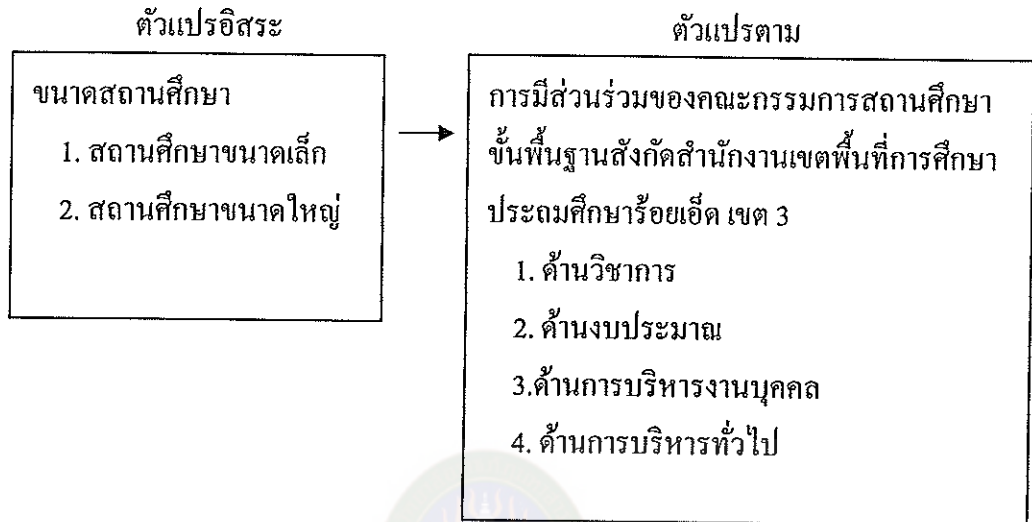
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 4 ด้าน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 13-16) ดังนี้

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านงบประมาณ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

ผังแผนภาพที่ 1 ที่แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยจำแนกออกเป็น 2 ขนาด ตามเกณฑ์ของกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 (รุ่ง แก้วแดง, 2546 : 164-165) จำนวน 2,019 คน คือ

1.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,809 คน

1.1.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 210 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610 ; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน คือ

- 1.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 289 คน
- 1.2.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 33 คน
2. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก
 - 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
 - 3.2.1 ด้านวิชาการ
 - 3.2.2 ด้านงบประมาณ
 - 3.2.3 ด้านบริหารงานบุคคล
 - 3.2.4 ด้านบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา หมายถึง การมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การบริหารงานในเรื่องของหลักสูตร การผลิตสื่อ การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา การประสานงานด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การนิเทศการศึกษา การจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ และการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานในเรื่องการให้ ความเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การทำข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา และการตรวจสอบการจัดทำบัญชีการเงินและพัสดุของสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารงานในเรื่อง ให้ข้อเสนอแนะในการจัดตั้งผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาการวางแผนพัฒนาบุคลากร การสำรวจความต้องการของสถานศึกษา การติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การให้กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ การให้ความเห็นชอบในการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานในสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารงานในเรื่องการให้ความเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่งเสริมความเข้มแข็ง การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น การจัดทำข้อมูลนักเรียน ในเขตบริการ การให้ความเห็นชอบกับแผนปฏิบัติงาน โครงการต่าง ๆ การประเมินผล โครงการ

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น

2.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

2.4 คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

2.5 กรรมการ หมายถึง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

2.6 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของนักเรียน และให้ความหมายรวมถึงบุคคลที่นักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำ หรือที่นักเรียนอยู่รับใช้การงาน

2.7 ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ชุมชนหรือองค์กรที่มีประชาชนรวมตัวกันไม่น้อยกว่า 15 คน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน โดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี มีผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษารับรองและมีที่ตั้งแน่นอนอยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษา หรือท้องที่ตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาดังอยู่

2.8 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมาย ซึ่งสถานศึกษาดังอยู่

2.9 ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้ที่สถานศึกษารับรองว่าสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาหรือเคยศึกษาในสถานศึกษานั้น

3. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกเป็น

3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน

3.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป

4. ระดับการมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อโรงเรียนตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

2. ได้แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล